

Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten

Afdeling openbaarheid van bestuur

26 augustus 2025

ADVIES 2024-126

Met betrekking tot de weigering om toegang te verlenen tot aanbestedingsdocumenten

(CTB/2025/131)

Sleutelwoorden : FOD Defensie – aanbestedingsdocumenten – Artikel 8, § 2, Wet 11 april 1994 – onontvankelijkheid – geen gelijktijdig verzoek om advies

1. Een overzicht van de feiten

1.1. Per e-mail van 2 juli 2025 richt X een verzoek tot inzage aan de FOD Defensie:

“Graag had ik inzage gehad in de contracten die zijn afgesloten/uitgevoerd tussen Defensie (BAS) en de Nederlandse firma Advanced Forces Group. Indien er gegevens in deze documenten staan die niet mogen bekend gemaakt worden vraag ik u de informatie te beperken tot:

- *Onderwerp van elk contract*
- *Budget*
- *De procedure via dewelke de contracten tot stand zijn gekomen*
- *Of deze contracten tot stand zijn gekomen via een competitie met meerdere bedrijven of dat de betrokken firma de enige gecontacteerde aanbieder was*

Mijn gegevens:

X

Onderwerp aanvraag:

Contracten tussen Defensie en de firma Advanced Forces Group

Gevraagde documenten:

Alle contracten, indien niet mogelijk per contract de gegevens onderwerp, budget en gevolgde procedure om het contract toe te kennen (waren er meerdere aanbieders gecontacteerd)

Ik wil graag een kopie van de gevraagde documenten ontvangen.”

1.2. Per e-mail en schrijven van 31 juli 2025 antwoordt de FOD Defensie als volgt:

“De bevoegde diensten van Defensie hebben in goede orde kennisgenomen van uw verzoek van 2 juli 2025 [...].

Uw verzoek kan niet worden ingewilligd.

Ten eerste, aangenomen dat er werkelijk contracten zijn afgesloten tussen Defensie en de vennootschap naar Nederlands recht Advanced Forces Group? Zou het (gedeeltelijk) positief beantwoorden van uw verzoek mogelijk een compilatiewerk vereisen, gevolgd door een grondige screening van elk document dat deel uitmaakt van elk geïdentificeerd contract, met het oog op het uitsluiten van documenten die geclassificeerd of vertrouwelijk zijn, of ten minste de informatie van die aard die zij bevatten en die niet openbaar mag worden gemaakt. Bijgevolg, en onverminderd een eventuele toepassing van de artikelen 6, § 2, 4° en 6, § 1, 7°, van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, is het verzoek dat u primair formuleert kennelijk onredelijk in de zin van artikel 6, § 3, eerste lid, 3°, van diezelfde wet. Bovendien voor zover als nodig, herinneren wij eraan dat, overeenkomstig artikel 62 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten en de artikelen 36 en 39 van het koninklijk besluit van 23 januari 2012 plaatsing overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied, Defensie ervoor zorgt dat de aankondigingen van gegunde opdrachten naar behoren worden bekendgemaakt, welke veel meer informatie bevatten dan de informatie die in uw verzoek wordt gevraagd.

Ten tweede, wat betreft de lijst van contracten die tot stand zijn gekomen tussen Defensie en de vennootschap naar Nederlands recht Advanced Forces Group, waarvan de mededeling subsidiair wordt gevraagd, die ik u mee te delen dat een dergelijke lijst op zich niet bestaat, en zeker niet met alle door u gevraagde specificaties.

Hoewel de artikelen 4 en 5 van de wet van 11 april 1994 een recht op inzage in “een bestuursdocument [...]” zoals gedefinieerd in artikel 1, alinea 2, 2°, van deze wet, formuleren, impliceren deze bepalingen in het bijzonder en de wet van 11 april 1994 in het algemeen niet dat een administratieve overheid verplicht is een document op te stellen dat niet vooraf bestaat en dat alle gevraagde informatie bevat [zie ook bijvoorbeeld het advies van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten nr. 2020-14 van 17.02.2020]. Bovendien zou het onredelijk zijn om van Defensie te

eisen dat zij meerdere uren besteedt aan het samenstellen van een document met de gevraagde informatie. Daarom moet het eerste deel van uw verzoek ook worden afgewezen op grond van artikel 6, § 3, 3°, van de wet van 11 april 1994.”

1.3. Per e-mail van 31 juli 2025 dient de aanvrager een verzoek tot heroverweging in bij de FOD Defensie, dat luidt als volgt:

“Op 31/07/2025 kreeg ik het antwoord in annex van deze mail op mijn vraag tot openbaarheid van bestuur. Dit antwoord is onaanvaardbaar en waarschijnlijk enkel een poging van Defensie om geen gegevens te moeten vrijgeven van contracten die niet via een 100% wettelijke procedure tot stand zijn gekomen. Deze mail is dan ook te lezen als een officieel beroep. Gezien deze mail is verstuurd met afleverings- en leesbevestiging heeft dit dezelfde waarde als een aangetekend schrijven, en hoeft een fysiek aangetekend schrijven zoals voorgesteld dus niet als toegevoegde opgestuurd te worden. U probeert uiteraard met wettelijke artikelen te schermen om de burger die geen grondige legale kennis heeft af te schrikken, maar de argumentatie is relatief flauw.

Om in te gaan op het antwoord van Gen. Gomrée en de redenen waarom de gevraagde informatie niet zou kunnen gedeeld worden:

- 1. “Ten eerste, aangenomen dat er werkelijk contracten zijn afgesloten tussen Defensie en de vennootschap naar Nederlands recht Advanced Forces Group,”*

Het antwoord spreekt in de zou vorm, alsof er een mogelijkheid bestaat dat er geen contracten bestaan tussen Defensie en de vermelde firma. Ik weet uit gesprekken met Lt. Gen Baugnee, Kol Monin en anderen bij het BAS dat er wel degelijk verschillende contracten zijn afgesloten de voorbije jaren. Contracten die tot stand zijn komen door rechtstreekse gesprekken tussen de firma en de Tak 3 van de land eenheden waarna deze zijn goedgekeurd door BAS ter uitvoering. Ik heb ook gesprekken gehad met verschillende militairen die betrokken waren bij de uitvoering van deze

contracten. Het ontkennen van het bestaan heeft dus geen zin.

2. *“zou het (gedeeltelijk) positief beantwoorden van uw verzoek mogelijk een compilatiewerk vereisen, gevolgd door een grondige screening van elk document dat deel uitmaakt van elk geïdentificeerd contract, met het oog op het uitsluiten van documenten die geclassificeerd of vertrouwelijk zijn”*

Voor zover ik weet stelt de wet nergens dat het uitvoeren van compilatiewerk een gegronde reden is om de informatie niet vrij te geven. Bovendien beschikt de firma met wie de contracten zijn afgesloten niet over een veiligheidsmachtiging afgeleverd door de Belgische NVO. Indien er dus contracten zijn afgesloten met deze firma die bij wet geclassificeerde informatie bevatten, zou dit een bijkomende fout zijn. Ik beschikt echter zelf wel over een veiligheidsmachtiging. Defensie kan mij dus de contracten laten inkijken in een equivalent NATO klasse II lokaal als dit effectief over geclassificeerde informatie zou gaan. Ik heb ook uitdrukkelijk gevraagd, indien er deels informatie in deze contracten zou staan die niet mag gedeeld worden, om de informatie te beperken, zoals de wet op openbaarheid van bestuur ook voorziet: onderwerp contract, budget en procedure.

3. *“Herinneren wij eraan dat, overeenkomstig artikel 62 van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten' en de artikelen 36 en 39 van het koninklijk besluit van 23 januari 2012 'plaatsing overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied', Defensie ervoor zorgt dat de aankondigingen van gegunde opdrachten naar behoren worden bekendgemaakt, welke veel meer informatie bevatten dan de informatie die in uw verzoek wordt gevraagd.”*

De situatie is hier echter dat deze contracten nooit zijn gepubliceerd, nog rechtstreeks, nog via een pré-qualification

of andere procedure die bestaat om het aantal deelnemers te beperken en de volledige aard van de aanbesteding niet publiekelijk te moeten maken. Alsook de toekenning van deze contracten is nooit gepubliceerd. Indien dit wel het geval was, dan had ik deze procedure openbaarheid van bestuur niet moeten opstarten. Deze contracten zijn rechtstreeks tot stand gekomen zoals in punt 1 beschreven. Dit is niet correct en daarom heb ik ook de contracten opgevraagd om nadien andere procedures te starten. Ik begrijp dat dit niet leuk is voor Defensie maar niet leuk is geen reden om de informatie niet te delen.

4. *“Ten tweede, wat betreft de lijst van contracten die tot stand zijn gekomen tussen Defensie en de vennootschap naar Nederlands recht Advanced Forces Group, waarvan de mededeling subsidiair wordt gevraagd, dien ik u mee te delen dat een dergelijke lijst op zich niet bestaat, en zeker niet met alle door u gevraagde specificaties.”*

Dit is een vals argument, zoals u in mijn mail van 02 juli 2025 kan lezen wanneer u naar beneden scrolt, vraag ik inzage in de contracten. Ik vraag u dus niet te produceren wat niet bestaat. Om het argument dat ik wel had verwacht te counteren (vertrouwelijk) heb ik echter geanticipeerd en zoals de wet ook voorziet gezegd dat in dit geval de gedeelde informatie zich mag beperken tot de niet vertrouwelijke informatie uit de contracten. Indien u hierdoor in de contracten bepaalde informatie moet onleesbaar maken is dit geen onredelijk verzoek maar een verzoek zoals voorzien in de wet.

5. *“impliceren deze bepalingen in het bijzonder en de wet van 11 april 1994 in het algemeen niet dat een administratieve overheid verplicht is een document op te stellen dat niet vooraf bestaat en dat alle gevraagde informatie bevat [zie ook bijvoorbeeld het advies van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten nr. 2020-14 van 17.02.2020]. Bovendien zou het onredelijk zijn om van Defensie te eisen dat zij meerdere uren besteedt aan het samenstellen van een document met de gevraagde*

informatie. Daarom moet het eerste deel van uw verzoek ook worden afgewezen op grond van artikel 6, §3, 3° van de wet van 11 april 1994.”

Zoals reeds aangegeven in 4, kan u hieronder lezen dat ik u niet vraag een document te produceren of samen te stellen waaraan meerdere uren moeten besteed worden. Ik vraag u onvoorwaardelijk de contracten te delen die bestaan, maar indien er in deze contracten informatie zou staan die vertrouwelijk is, om deze informatie dan onherkenbaar te maken. De wetgeving voorziet inderdaad dat bepaalde zaken niet kunnen/moeten gedeeld worden onder de noemer van vertrouwelijk, maar de wet zegt ook dat dit geen reden is om geen enkele informatie te delen. Te informatie die niet vertrouwelijk is moet wel degelijk gedeeld worden en ik vraag dan minimaal: onderwerp contract, budget, procedure via dewelke de contracten tot stand zijn gekomen.

Ik vraag u dus de wetgeving te volgen en mij inzage te geven in de contracten die bestaan tussen Defensie en Advanced Forces Group. Voor zover dit noodzakelijk is, mag de vertrouwelijke informatie in deze contracten onleesbaar gemaakt worden.”

1.4. In de aanhef van voormelde e-mail wordt ook de Commissie voor de Toegang tot en het Hergebruik van Bestuursdocumenten (hierna: “de Commissie”) vermeld.

2. Betreffende de ontvankelijkheid van de vraag om advies

De aanvrager heeft niet voldaan aan de vereiste van artikel 8, § 2, van de wet van 11 april 1994 door gelijktijdig een verzoek tot heroverweging bij de betrokken instantie en een verzoek tot advies bij de Commissie in te dienen.

“Wanneer de verzoeker moeilijkheden ondervindt om de raadpleging of de verbetering van een bestuursdocument te verkrijgen op grond van deze wet, met inbegrip van het geval van

uitdrukkelijke beslissing tot afwijzing bedoeld in artikel 6, § 5, derde lid, kan hij een verzoek tot heroverweging richten tot de betrokken administratieve instantie. Terzelfdertijd verzoekt hij de Commissie een advies uit te brengen.”

Artikel 8, § 2, van de wet van 11 april 1994 voorziet in een georganiseerd administratief beroep. Dit beroep is niet aan zware vormvoorschriften onderworpen. Niettemin wordt het administratief beroep pas op regelmatige wijze ingesteld indien er zowel een verzoek tot heroverweging aan de beslissingsbevoegde overheid als een verzoek om advies aan de Commissie gericht wordt. Het gaat hier om twee van elkaar te onderscheiden, doch noodzakelijke onderdelen van voormeld administratief beroep.

Het komt daarbij aan de aanvrager toe om de door artikel 8, § 2, van de wet van 11 april 1994 vereiste stappen te zetten.

Niettegenstaande het feit dat de e-mail van 31 juli 2025 de Commissie in de aanhef vermeldt, richt de aanvrager evenwel geen rechtstreeks verzoek om advies tot de Commissie.

In de e-mail van 31 juli 2025 wordt de Commissie weliswaar geïnformeerd van het verzoek tot heroverweging gericht aan de FOD Defensie. Een loutere kennisgeving van een verzoek dat ingediend is bij een instantie, kan echter op zich niet gelijkgesteld worden met het indienen van een verzoek om advies bij de Commissie. Het is de adviespraktijk van de Commissie om tot de onontvankelijkheid van een procedure te besluiten indien een aanvrager haar louter in kennis stelt van een verzoek tot heroverweging bij de administratieve instantie, zonder de Commissie zelf om advies te verzoeken (zie bijvoorbeeld Advies 2024-87, 30 juli 2024; Advies nr. 2023-68, 11 mei 2023).

Door na te laten om een verzoek om advies te richten tot de Commissie, heeft de aanvrager niet voldaan aan de vereiste van artikel 8, § 2, van de wet van 11 april 1994.

Het staat de aanvrager evenwel vrij om een nieuw verzoek tot heroverweging bij de betrokken administratieve instantie en een gelijktijdig verzoek om advies bij de Commissie in te dienen in overeenstemming met artikel 8, § 2, van de wet van 11 april 1994.

Brussel, 26 augustus 2025

S. JOCHEMS
Secretaris

L. DONNAY
Voorzitter